

NYHETSBRIV 2011 04 17

CENTRUM FÖR MARXISTISKA SAMHÄLLSSTUDIER en bred och levande vänsterdebatt med förankring i marxistisk idétradition

Centrum för marxistiska samhällsstudier är en obunden stiftelse som verkar i en öppen anda för att främja samhällsvetenskaplig forskning och studier i en marxistisk idétradition för att bidra till en bred vänsterdiskussion.

Genom vårt nyhetsbrev sammanfattar vi vad som händer inom vänsterns idédebatt med särskild betoning på marxistisk teori. Seminarier, debattkvällar, politisk radio, filmklipp på nätet och digitala texter – oavsett om det sker i CMS egen regi eller från någon annan så samlar vi ihop det och sprider det.

Ungefär en gång i månaden skickar vi ut vårt nyhetsbrev, anmäl dig genom att skicka ett mail till cms@cmsmarx.org.

I DETTA NYHETSBRIV:

- 1. SEMINARIUM MED SUSAN GEORGE, 7 MAJ**
- 2. TANKEVERKET - POLITISK TEORI OCH AKTIVISM, 12 MAJ**
- 3. NYTT NUMMER AV SOCIALISTISK DEBATT**
- 4. KAFÉKVÄLL MED PANEL OM EFTERVALSDEBATT, 8 JUNI**
- 5. INDISKA MARXISTER LÄSER KAPITALET**
- 6. DAVID HARVEY OM KRISEN**
- 7. GREKISKA MARXISTER**

1. SEMINARIUM MED SUSAN GEORGE

7 MAJ, 10:00-16:00, ABF-HUSET, SVEAVÄGEN 41, STOCKHOLM

Susan George, forskare vid Transnational Institute och hederspresident för Attac, har varit ett välkänt namn i den globala rättviserörelsen ända sedan hennes första epokgörande bok *How the Other Half Dies* kom ut 1976. Nyligen har hon skrivit *Whose Crisis? Whose Future?*

Den 7 maj besöker hon Sverige för ett heldagsseminarium, där hon tillsammans med den rödgröna rörelsens aktivister, tankesmedjor och fristående forskare ska diskutera den trefaldiga kris som världen står inför – den ekonomiska, ekologiska och sociala kris som hotar själva vår existens.

PROGRAM

- 10.15 Ekologisk hållbarhet (självkänt inkl. klimat): Kenneth Hermele (ekonom och humanekolog), Annika Lillemets (riksdagsledamot), Daniel Suhonen (journalist), Rikard Warlenius (journalist).
11.45 Lunch
13.00 Social hållbarhet: Gunilla Andersson (folkhögskolelärare), Håkan A. Bengtsson (ekonom-historiker), Agneta Stark (företagsekonom)
14.30 Ekonomisk hållbarhet: Kajsa Borgnäs (analytiker på Arbetarrörelsens Tankesmedja), Ali Esbati (ekonom), Håkan Sundberg (koordinator Attac – Sverige), Stefan de Vylder (nationalekonom).
16.00 Tack och avslutning

Britt-Louise Tillbom kommer läsa dikter inför varje "kris-/hållbarhets-pass" av John Donne (eng. barockpoet), Gunnar Ekelöf och Bengt Berg

Entré 50:-

Arrangörer: ABF, Arena Idé, Attac, CMS, Cogito.

2. TANKEVERKET - POLITISK TEORI OCH AKTIVISM

TORS DAG 12 MAJ, KL 19.00, SÖDRA TEATERN, MOSSEBACKE TORG 1-3, STOCKHOLM

TankeVerket arrangerar under våren en samtalsserie om politisk filosofi som kommer att behandla aktuella föreställningar om politik, demokrati och det gemensamma. Moderator för samtliga samtalstillfällen är forskaren, författaren och kritikern Stefan Jonsson.

Det tredje och avslutande samtalet äger rum den 12 maj på Södra Teatern och har temat Politisk teori och aktivism.

Inbjudna gäster är Sven-Olov Wallenstein, Lars Raattamaa och Edda Manga

Samtalet behandlar den klassiska frågan om förhållandet mellan politisk teori och politisk praktik. Hur ser förhållandet ut mellan dessa två sfärer? Vad innebär det att som intellektuell vara politiskt aktiv? Har de intellektuella en särskild roll att spela, eller rent av ett särskilt ansvar, när det gäller att verka för politisk förändring?

Sven-Olov Wallenstein är lektor i filosofi och estetik vid Södertörns högskola, och chefredaktör för Site.

Lars Mikael Raattamaa har som författare och arkitekt sökt hur jämlikheten uttrycker sig i form, hur bokstäver ord meningar hus städer producerar värde, lika värde och olika värde.

Edda Manga är idéhistoriker vid Uppsala universitet och forskningsredaktör för nystartade webbtidskriften Feministiskt Perspektiv.

Förköp rekommenderas starkt. Biljetter till samtalet köper ni på Södra teaterns hemsida (<http://www.sodrateatern.com/>) eller genom att ringa deras biljettkassa (tel. 08 - 531 99 490).

Arr: TankeVerket

3. NYTT NUMMER AV SOCIALISTISKDEBATT

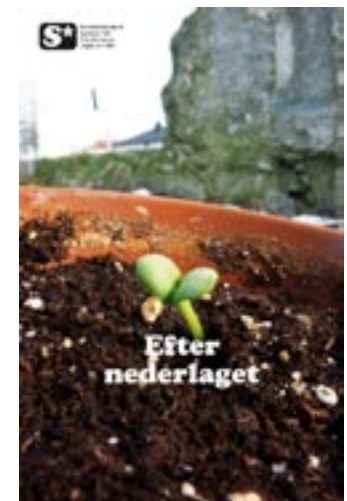
Socialistisk debatt ställer om till löpande numrering och kommer med #197 lagom till 1 maj.

Det nya numret, med titeln *Efter nederlaget*, är en eftervals debatt som diskuterar hur vänstern i allmänhet – och Vänsterpartiet i synnerhet – kan bidra till en sådan den folkliga mobilisering som krävs för att vända opinionen och åter skapa en vänsterpolitik som är ett seriöst alternativ. Debatten – som till stor del tidigare återgetts i Flamman och andra tidningar, men som här återges samlat för första gången – är spretig. Insikten att lägets allvar kräver stora förändringar av vänstern är mer utbredd nu än 2006. Medan vissa skriver om behovet av fullständig omprövning av såväl politik och organisation som ledning, skriver andra om behovet för vänstern till vänster om socialdemokratin att axla en större roll i svensk politik, som ersättning för socialdemokratiens förlorade förmåga att bära upp breda folkliga krav på sociala reformer. Åter andra om behovet av studier och fördjupad politisk analys, av starkare ekonomisk politik, och av mer visionär och systemkritisk politik. andra fokuserar på folkligare tilltal, tydligare prioriteringar och mer konkret politik. Mer av feminism, antirasism eller klimatpolitik, eller högljuddare krav på arbetstidsförkortning och plånboksfrågor, eller hårdare prioriteringar på välfärdsfrågor, av utvecklandet av offensiva alternativ till privatiseringar i välfärden. Några fokuserar på behovet av modernare arbetsformer, som effektivare kan kommunicera politiken, och organisera och fånga upp det alltjämt breda folkliga stöd som finns för vänsterns politik. Ytterligare några på behovet av egna medier, opinionsbildare och tankesmedjeverksamhet, för vänstern. och så vidare.

Numret är *SocialistiskDebatts* bidrag till den omfattande strategi- och politiska diskussion som vänstern i bred mening behöver föra – och arbeta med under kommande år. Det är dessutom ett löfte om att återkomma till just strategifrågorna åtskilliga gånger under kommande år.

Medverkande i urval: Anki Ahlsten, Hans Arvidsson, Josefin Brink, Kajsa Ekis Ekman, Ali Esbati, Ida Gabrielsson, CH Hermansson, John Hörnquist, Jonas Sjöstedt.

Köp det i något av första maj-tågen, eller via <http://redplanet.se>

KÖP TIDIGARE NUMMER AV SOCIOALISTISKDEBATT

Vänstern är försvagad i hela Europa. Men den politiska svagheten yttrar sig också organisatoriskt. Det räcker inte att svara på vad som är fel. Vänstern måste också kunna visa hur detta kan förändras. Med utgångspunkt från en specialskrivna text från Steve McGiffen i Holländska SP, det organisatoriskt mest intressanta socialistiska partiet i Europa diskuterar vi därför just detta: Vad bör göras – idag då?

Medverkande i urval: Steve McGiffen, Frances Tuuloskorpi, Hans Blomberg, Martina Nilsson, Hans Arvidsson, Aron Etzler, Elizabeth Biström

BÖRJA PRENUMERERA!

En helårsprenumeration (4 nr) kostar 200 kr. Sätt in 200 kr på pg: 417 25 27-6. Ange namn, adress & e-post på inbetalningskortet. Lösnummer och äldre utgivning kan köpas via Redplanet (<http://redplanet.se>).

Socialistisk Debatt
Nobelvägen 51
214 33 Malmö
socdebatt@cmsmarx.org

4. KAFÉKVÄLL MED PANEL OM EFTERVALSDEBATT

8 JUNI, 18:30, KAFÉ MARX, KUNGSGATAN 84, STOCKHOLM

Vänsterpartiet i Stockholm ordnar kafékvällar på Kafé Marx, med soppa och politik på programmet. Den 8 juni ansvarar CMS för innehållet och vi kommer med avstamp i senaste numret av *SocialistiskDebatt* arrangera en panel med eftervalsdebatt. I skrivande stund är inte mer än datumet spikat, men ett par av de medverkande skribenterna i numret kommer delta och diskussion med besökarna uppmuntras.

Mer information kommer framöver, men ni kan boka in kvällen redan nu. Soppan serveras från 18.30, 19.00 sätter vi igång med diskussionen.

Arr: Vänsterpartiet Stockholm, CMS

5. INDISKA MARXISTER LÄSER KAPITALET

I vårt förra nyhetsbrev tipsade vi om indiska marxister. I dagarna har en handledning för att läsa *Kapitalet* släppts på det indiska förlaget Leftword books. (<http://www.leftword.com/>)

Boken heter *Reading Capital* - an introductory reader, och innehåller essäer av bland andra Jayati Ghosh, professor i ekonomi vid Jawaharlal Nehru University. Ghosh, och flera av de övriga textförfattarna, höll ett seminarium på JNU i samband med boksläppet, och dessa föredrag filmades och finns på webbplatsen Pragoti, för övrigt en bra källa till information om den indiska och asiatiska vänstern.

Se de filmade seminarierna på <http://pragoti.org/node/4304>

6. DAVID HARVEY OM KRISEN

David Harvey höll nyligen en föreläsning på MIT om sin senaste bok *The Enigma of Capital*. Han går igenom exempel på hur kapitalismen inte löser sina problem och kriser, utan flyttar omkring dem. Den globala krisen som påstås pågå, visar Harvey är mer lokal än global. Krisen är koncentrerad till vissa delar av Europa och USA, medan Kina, Australien och stora delar av Asien just nu upplever en ekonomisk boom. Som vanligt ställer han kritiska frågor och söker efter politiken bakom nyhetsrapporteringen.

Lyckligtvis, för oss på den här sidan Atlanten, filmades föredraget. Se det här: <http://davidharvey.org/2011/03/video-speaking-on-the-enigma-of-capital-at-mit/>

7. GREKISKA MARXISTER

Vi från CMS försöker med vårt nyhetsbrev få er läsare att lyfta blicken från de västeuropeiska författare vi alla brukar koncentrera oss på och tipsa om marxister som kanske är lite mer okända för det stora flertalet. I tidigare nyhetsbrev har vi presenterat den japanska UNOskolan, ungerska marxister och indiska marxister och nu följer vi upp med en introduktion till grekiska marxister.

Grekiska marxister borde i strikt mening kanske räknas till västbekanta marxister, men de har ändå befunnit sig delvis utanför mittfåran för den marxistiska teoridebatten. Med ett storslaget undantag givetvis, där Louis Althusserns lärjunge Nicos Poulantzas utgjort en lika stor vattendelare för marxistisk statsteori som Althusser själv gjorde för marxistisk epistemologi. Fördelen med att nämna just dessa två grekiska marxister är att såväl Poulantzas som Castoriadis börjat dyka upp i den internationella debatten igen. Eftersom de skrev sina huvudverk på franska finns också nästan alla deras viktigaste verk översatta till svenska, och ett kommande klassiknummer av Socialistisk debatt kommer att diskutera den senare Poulantzas eurokommunistiska vändning.

Nicos Poulantzas föddes i Grekland 1936 och studerade juridik i hemlandet innan han begav sig till Paris för att doktorera i rättsfilosofi. Det innebar att han befann sig på de franska universiteterna 1968 vilket förstås fick en stor politisk påverkan på honom såväl som på många andra vid den tiden.

För Poulantzas teoretiska utveckling är det också avgörande att han vid denna tid kom att befinna sig i kretsen kring Althusser och den grupp som tillsammans med Althusser höll på att skapa den ”strukturella marxismen”. Det finns inte utrymme att gå in på Althusserns här och förmodligen är de flesta ändå hyfsat bekanta med huvuddragen, men 1968 skriver Poulantzas också ett av sina huvudverk *Politisk makt och sociala klasser* (utgiven på svenska 1970, på Partisanförlaget och formgiven av CMS egen Leif Thollander). I denna första bok använder Poulantzas den althusserianska begreppsapparaten på en analys av statens funktion. Om varje konkret samhälle är en sammansättning av olika produktionsätt så är ett av kännetecknen för det kapitalistiska produktionsättet att de olika nivåerna i samhället är ”relativt autonoma” från varandra. Mot den vid tiden rådande ”instrumentalistiska” synen som såg staten som någon kapitalistklass kontrollerade och använde för att undertrycka arbetarklassen så invände Poulantzas att den kapitalistiska statens egenhet och effektivitet i själva verket berodde just på att den kapitalistiska klassen inte direkt besatte eller kontrollerade staten. På det sättet kunde staten stå fri från enskilda och kortsiktiga kapitalintressen och kunde därigenom bättre säkerställa en stabil och långsiktig reproduktion.

Denna ståndpunkt ledde till en debatt i New Left Review mellan Poulantzas och instrumentalismens store namn Ralph Miliband vars bok *Statsmakten i det kapitalistiska samhället* kom året därpå. Debatten finns återgiven på svenska i *Marxistisk statsteori* på Arkiv förlag och är inledningsvis mycket artig men surnar alltmer brevväxlingen fortskrider – den är dock både underhållande och klargörande. I sina första böcker är Poulantzas fortfarande leninist och tänker sig ett maktövertagande som påminner om pariskommunen. Den positionen överger han sedan och, i en position som lånar mycket från Gramsci, menar istället att arbetarklassen integrerats i statsapparaten på ett sådant sätt att det inte går att en kamp inom statsapparaten nu verkar ha större möjligheter till framgång än att formera sig utanför.

De senare texterna har gjort Poulantzas impopulär i vissa kretsar men gjorde honom också till ett av de viktigaste namnen i den s.k. eurokommunismen, och det är främst denna del av Poulantzas teoretiska arv som nu blivit populärt igen – i samband med den nyläsning av Gramsci som vi tidigare diskuterat i nyhetsbrevet. Hans verk är också en viktig inspiration för den s.k. ”regleringsteoretiska skolan” där hans verk ständigt framhålls av t.ex. Bob Jessop.

Poulantzas är utan tvekan teknisk och relativt svårläst på det sätt som alla strukturella marxister tenderar att bli. I en debatt med Miliband påpekar Poulantzas att där Miliband bara har tre begrepp för att beskriva ett fenomen har Poulantzas fler än tio... Men för en förståelse av den moderna statens funktion och klasskaraktär är Poulantzas oundgänglig.

Läs mer på: <http://www.marxists.org/svenska/poulantzas/index.htm>

Cornelius Castoriadis (född 1922) är något äldre än Poulantzas och kom också att leva längre (Poulantzas begick självmord 1979 och Castoriadis dog 1997), men båda befann sig under sina formgivande och politiskt viktigaste år i Frankrike.

Castoriadis inflytande är svåröverskådligt då han under lång tid i Sverige mest var bekant genom generella hänvisningar till den tidskrift, *Socialisme ou Barbarie*, som han tillsammans med bl.a. Claude Lefort grundade och drev under ett antal år av eviga motsättningar och splittringar – sedermera ingick även Lyotard och Debord.

Att beskriva Castoriadis som en grekisk marxist är möjligen problematiskt då en av hans huvudtexter i SoB faktiskt förespråkade en ”socialism förutan Marx”, och han vänder sig alltmer explicit mot (vissa tolkningar) av det marxistiska arvet. Men Castoriadis teoretiska bana är ändå intimt upptagen med en revolutionär marxistisk problematik och det är också där han kommit att utgöra en del av det teoretiska arvet. Mycket av SoBs teoretiska debatter, vilket delvis har att göra med att de är sprungna ur den trotskistiska delen av arbetarrörelsen, ägnade sig åt att klassificera och diskutera sovjetunionen. Var det en arbetarstat i blivande, eller en som gått snett, eller var det i själva verket en statskapitalism lika illa om inte värre än den västeuropeiska marknadskapitalismen?

Castoriadis hamnade mitt emellan några av den tidens stora skyttegravar där han visserligen ansåg att ryska revolutionen varit en sant proletär revolution, men ändå inte ville förespråka en starkare betoning på arbetarrådsorganisering utan istället ville uppfinna en ny sorts parti. SoB har i efterhand, åtminstone enligt min erfarenhet, haft sina främsta uttolkare i olika grupper som spårar sin historia till den holländska och tyska rådskommunismen eller till den franska ultravänstern.

Det är på sätt och viss lustigt då Castoriadis var osams med såväl den holländska rådskommunismens nestor Pannekoek som med stora delar av den franska ultravänsterns alla tusen smågrupper. Men via SoB och dess inspiration på Situationistiska internationalen (genom Guy Debord som var medlem i båda) och tillsammans med t.ex. Johnson-Foresttendensen i USA och operaismen i Italien har de kommit att inspirera och ge liv åt en radikal strömning inom arbetarrörelserna i många länder. Trots deras många interna skillnader så delar alla dessa strömningar uppfattningen att de intellektuella bör organisera sig som revolutionära aktivister och samarbeta med radikala delar av arbetarrörelsens.

SoBs, J-Ftendensen och operaisterna i Italien skrev alltid texter som kombinerade en hög teoretisk abstraktionsförmåga med konkret tillämpning på aktuella konflikter och är därför än viktigare i tider som dessa när kopplingen mellan radikala intellektuella och revolutionära rörelser är svagare än på mycket länge.

Läs mer: <http://www.agorainternational.org/>
och specifikt på svenska <http://www.agorainternational.org/sv/swedishworks.html>